

sociální psychologii a účastnil se jednání o koordinaci psychologického výzkumu v rámci RVHP.

Obdivuhodný akční radius doc. Janouška však není vyčerpán jeho činností vědeckou, pedagogickou a pedagogickou. Jeho nedílnou součástí tvoří politická a společenská angažovanost jubilanta jako člena Komunistické strany Československa. Jeho smysl pro společenské potřeby a veřejný zájem se projevuje mimo jiné tím, že je po léta činný v Československé psychologické společnosti, v Komisi pro psychologii při Vědeckém kolegiu pedagogiky a psychologie ČSAV, v redakčních radách odborných časopisů, jako spolupracovník nakladatelství Academia, SPN, Svoboda aj. Toto neobyčejné pracovní zatížení doc. Janoušek plně zvládá, takže zároveň zůstává trpělivým spolupracovníkem, který umí v pravý čas povzbudit, poradit nebo projevit smysl pro humor.

Proto si soudruha doc. Janouška opravdu vážíme a přejeme mu, aby v plném zdraví stejně dobře rozvíjel svou plodnou činnost i v druhém poločase života a dosahoval nových úspěchů jak pracovních, tak i osobních.

Redakční rada

ŠEDESÁTINY DOCENTA PhDr. JOSEFA LANGMEIERA, CSc.

V pracovním ruchu počátku tohoto roku téměř zanikla skutečnost, že vedoucí Kabinetu psychologie pražského Institutu pro další vzdělávání lékařů a farmaceutů, docent J. Langmeier, zdárně dosáhl a překonal šedesát let chronologického věku. Ač — podle jeho vlastní poznámky — v tom žádný zvláštní důvod k oslavám není, chceme přece využít této skutečnosti a společenského obyčeje k připomenutí, kým pro nás — své kolegy, spolupracovníky a žáky — je.

Původem z Nýřan (*12. 1. 1921), absolvent ostravského gymnázia a pražské filozofické fakulty, započal svou dráhu klinického psychologa v roce 1948 v interdisciplinárním týmu Sociodiagnostického ústavu v Praze. Tam se ustaluje jeho odborný zájem o psychologické problémy vývoje dítěte ve zdraví a v nemoci. Z řady různorodých úkolů, které tehdy v této oblasti řeší, připomeňme aspoň, že jako první u nás vymezil syndrom lehké dětské encefalopatie v psychologickém nálezu.

Po odchodu do Havlíčkova Brodu stává se tam v roce 1954 asistentem Pediatrické katedry právě ustavovaného ILF. S ní přechází do Prahy, habilituje se a v roce 1970 přebírá vedení samostatného Kabinetu psychologie ILF a tím i zodpovědnost za postgraduální vzdělávání lékařů a psychologů v tomto oboru pro potřeby zdravotnictví. Se spolupracovníky pro ně pořádá a v podstatné míře i sám realizuje hromadné kursy a individuální školení, jejichž rozsah rok od roku vzrůstá. Souběžně s tím, přes četné překážky, vytváří a prosazuje jednotnou soustavu dalšího vzdělávání klinických psychologů a celkovou koncepci klinické psychologie jako samostatného oboru s jednoznačným postavením a vymezenými úkoly v rámci zdravotní péče ČSR.

Organizační a učitelská činnost doc. Langmeiera však podstatně přesahuje rámec pracoviště. Setkáváme se s ním jako s pořadatelem, přednášejícím a vynikajícím diskutérem četných akcí Psychologické a Lékařské společnosti. V posledních letech vytvořil na jejich půdě pravidelnými Klinikopsychologickými dny samostatné fórum pro psychology různých oborů, kteří se zabývají klinickými problémy. Často je zván k přednášení v zahraničí: přednáší v Leningradě a Moskvě, v Utrechtu a Amsterdamu, v Paříži a Montpelier, v Římě a v Miláně, ve Varšavě a v Bethesda. — V rámci vysokoškolské výuky uvádí svými přednáškami a učebnicemi do klinické problematiky studenty psychologie a pediatrie na Karlově univerzitě a na pozvání albertské univerzity působí jako hostující profesor vývojové psychologie v Edmontonu. — Díky vzácné schopnosti jasně a názorně popularizovat vědecké poznatky ovlivňuje svými příspěvky v časopisech a knihách určených širší veřejnosti i pokrok ve vývoji společenského povědomí o potřebách a způsobech podpory zdravého vývoje dětí.

Příspěvek doc. Langmaiera psychologické vědě je výjimečný spojením neobvyklé širší zdrojů, z nichž vychází — mezi psychology vyniká přehledem v oblastech somatického lékařství, pedagogiky i filozofie — a zároveň hloubkou, s níž zvolené problémy zpracovává. Příkladem jeho práce, která svým významem získala výrazný mezinárodní ohlas, je (spolu se Z. Matějčkem zpracovaná) studie „Psychická deprivace v dětství“, která vyznačila zásadní obrat v nazírání na duševní potřeby dítěte u nás a ovlivnila zejména vývoj různých forem náhradní rodinné péče. Kromě dosavadních tří vždy nově zpracovaných vydání vychází tato kniha i v zahraničí — dosud anglicky, německy, v příštím roce rusky.

Tvůrčí přístup k mnoha stránkám problematiky vývoje osobnosti — namátkou připomínáme: citové projevy dítěte, jeho neuropsychický vývoj, školní zralost, stimulační rozumového vývoje, interakční vzorce chování u kojenců, psychoterapie dětí a adolescentů, psychologická prevence dětských úrazů, psychosomatická onemocnění, psychologické otázky bolesti a tělesného poškození — dokáže doc. Langmeier vždy sjednotit v určitém obecnějším zaměření, které má bezprostřední společenský význam: pro lékařskou a psychologickou diagnostiku vývojové úrovně, pro psychologickou a výchovnou péči o děti v kolektivních zařízeních, pro nápravu poruch přizpůsobení ve škole nebo v rodině. V posledním desetiletí se takto soustřeďuje na zkoumání podmínek, které utvářejí osobnosti ovlivňují zvlášť výrazně — na vztahy a události v rodině. Jeho teoretické a experimentální studie o vztahu rodinné interakce k vývoji dítěte a ke zdraví členů rodiny mají u nás průkopnický význam. Jeho pracoviště se stává výzkumným a výukovým střediskem pro diagnostiku a terapii poruch ve vývoji rodinných vztahů a pro studium rodinné soustavy jako základního socializačního a stabilizačního činitele v duševním vývoji člověka. V rámci plnění úkolů státního plánu se mu podařilo soustředit v tomto směru úsilí rozsáhlé skupiny spolupracovníků z klinických pracovišť.

Přes strhující zaujetí svými úlohami učitele a badatele nepřestává být doc. Langmeier klinikem. Stálý styk s dětskými i dospělými pacienty, s jejich tělesnými a společenskými těžkostmi a s potřebou konkrétní, naléhavé a účinné pomoci dodává i jeho vědeckému a pedagogickému působení bezprostřední zřetel k běžné lékařské, učitelské a rodičovské praxi. Právě svým uměním objevovat a ukazovat praktické důsledky teoretického bádání získává početné příznivce, spolupracovníky i žáky — v pravém slova smyslu „učně“, kteří u něj hledají a nacházejí zdroje pro vlastní odborný i osobní růst.

Snad nejpůsobivějším — pro mnohé dokonce objevným — zážitkem těch, kteří se s doc. Langmeierem setkávají, je spojení projevu výjimečné odborné autority s lidsky bezprostředním přístupem chápajícího a pomáhajícího spoluúčastníka pracovních i životních těžkostí a radostí. Přejeme jemu i sobě, aby se také o toto své umění s námi nadále v plné síle mohl dělit.

K. Balcar

XXII. MEZINÁRODNÍ KONGRES PSYCHOLOGIE V LIPSKU

Ve dnech 6.–12. 7. 1980 proběhl v Lipsku XXII. mezinárodní kongres psychologů, zabývající se převážně teoretickými a experimentálními problémy psychologie. Kongres se konal u příležitosti stoletého výročí založení první psychologické laboratoře na světě pod vedením W. Wundta.

Uspořádáním kongresu pověřila Mezinárodní unie vědecké psychologie (IUPS) — složka UNESCO — Psychologickou společnost NDR. Zúčastnilo se ho více než 3700 psychologů a jim blízkých odborníků z 57 zemí světa (včetně Západního Berlína). Místo konání kongresu se příznivě projevovalo ve struktuře účastníků; poprvé v historii tvořili většinu, tj. 61 % účastníci ze socialistických zemí (i když 40 % z toho bylo z NDR). Účastníci z rozvojových zemí tvořili jen 1 %. Z ČSSR se kongresu zúčastnilo 128 osob, což je rekordní počet.

Účast čs. psychologů na tomto kongrese byla organizována prostřednictvím Československé psychologické společnosti při ČSAV. Prezidiem ČSAV byla schválena 13členná oficiální delegace; všichni účast-

níci z ČSSR obdrželi metodický dopis s výzvou za důstojnou reprezentaci ČSSR z hlediska odborného, společenského a politického.

Slavnostní zahájení kongresu bylo v neděli 6. 7. odpoledne v budově lipské opery; pozdravné proslovy přednesli prezident IUSP A. Summerfield (Velká Británie), ministr vysokých a odborných škol NDR H. J. Böhme a F. Klix (NDR) — prezident kongresu, který měl i slavnostní přednášku „O vývoji poznávacích procesů a výkonů“.

Odborné jednání se skládalo z vyžádaných přednášek (36), celodenních sympozií (37), sympozií (21), tematických zasedání (36) a promítání odborných filmů (6). Mimo to se uskutečnil i tzv. program mladých (za ČSSR dva delegáti) a valné shromáždění delegátů národních psychologických společností. Paralelně probíhalo někdy 17–18 zasedání, a to jednak v novostavbě Univerzity K. Marxe, jednak v přilehlých budovách. Podle programu mělo být odpřednášeno 1103 referátů od 1853 autorů ze 42 zemí, avšak, jak to již bývá, někteří referenti se nedostavili a jiní zase byli zařazeni do programu dodatečně. Kongresovými jazyky byly angličtina, francouzština a němčina.